

[Forsvarsministeren]

digvis det store flertal af partier i Folketinget, som er parat til at stå op for de værdier, der er i FN-pagten, og så er der altså ét parti i folketingsalen, som ikke er parat til det.

Men omvendt mener jeg, det er utrolig vigtigt samtidig at understrege, at dette store flertal også er et håndslag til de unge mennesker, som påtager sig at udføre opgaverne under utrolig vanskelige forhold, og det er i hvert fald utrolig tilfredsstillende for mig at kunne sige til vore danske FN-soldater, at der er et bredt, bredt flertal i det danske Folketing, som står bag dem, og som støtter den indsats, de gør, og det vil jeg gerne have lov til at sige Tinget tak for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 104 stemmer (S, KF, V, SF, CD, RV og KRF) mod 9 (FP, Birthe Hansen (SF) og Jens Thoft (SF)).

Formanden:

Dette vil blive meddelt forsvarsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 5:

Forslag til lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.

Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup).

(Fremsat 6/10 93. Første behandling 12/10 93. Betænkning 23/11 93).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges den følgende på dagsordenen opførte sag, nemlig:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 6:

Forslag til lov om ændring af lov om forsvarets personel, lov om hjemmeværnet, lov om statens uddannelsesstøtte og lov om værnepligtsorlov m.v. (Udsendelse af personel til FN-tjeneste m.v., herunder orlov for lønmodtagere og uddannelsessøgende m.v.).

Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup).

(Fremsat 6/10 93. Første behandling 12/10 93. Betænkning 23/11 93).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

*Forhandling***Helge Adam Møller (KF):**

Det Konservative Folkeparti kan støtte forsvarsministerens to ændringsforslag til L 6, og jeg vil ellers kun her ved andenbehandlingen tage et enkelt emne op.

Et af de store diskussions- og debatemner i forbindelse med lovforslag nr. L 6 har jo været anvendelse af værnepligtige til FN-opgaver, hvad enten disse var fredsbevarende eller fredsskabende, og jeg vil godt slå fire konservative holdninger fast i forbindelse med anvendelse af værnepligtige til disse opgaver.

For det første er det sådan, at værnepligtige aldrig vil blive anvendt til opgaver, de ikke er uddannet til. Det fremgår klart af lovforslaget og af de kommentarer og bemærkninger og svar, vi har fået fra forsvarsministeren.

For det andet vil værnepligtige aldrig blive udsendt til fredsskabende operationer, medmindre de har meldt sig frivilligt.

For det tredje vil værnepligtige ikke indgå i den internationale brigade, som vi netop har vedtaget at etablere.

For det fjerde kan man altså konstatere, at værnepligtige ikke skal anvendes i større omfang end hidtil til fredsbevarende operationer, og det vil på almindeligt dansk sige, at det er uhyre sjældent.

Når det er sagt, vil jeg godt sige, at på et enkelt område er vi uenige og utilfredse med det, regeringen og forsvarsministeren nu lægger op til, og det drejer sig om anvendelsen af værnepligtige orlogsgæster, altså værnepligtige, som aftjener deres værnepligt på et af søværnets skibe. De mister nu stort set den mulighed, de hidtil har haft, for eksempelvis at deltage på deres skibe i FN-blokader.

Man skal her huske, når man taler om værnepligtige, at de få værnepligtige, der aftjener deres værnepligt i søværnet, adskiller sig mar-

[Helge Adam Møller]

kant fra eksempelvis værnepligtige i hæren. De har normalt en uddannelse forinden, som gør, at de er egnede til at være på skibet, det kan være i kabyssen, det kan være som motormand, eller det kan være ved en anden specialuddannelse.

Derfor synes vi, det er ret og rimeligt, at de får mulighed for at deltage sammen med resten af skibets besætning, hvis det skal anvendes i en FN-operation til en blokade, under to forudsætninger: at de har uddannelsen, der gør, at de 100 pct. kan bestride jobbet om bord på skibet, og at de er frivillige.

Vi synes lidt, at man nedvurderer de unge mænd eller kvinder, orlogsgasterne, når man ikke her vil give dem en mulighed for at udføre et vigtigt arbejde for FN, når de er uddannet til det, og når de selv ønsker det.

Det er vi kede af. Det står ikke i vores magt at ændre det, men det være hermed markeret, at vi er uenige.

Enggaard (V):

Venstre støtter fortsat begge forslag, både L 5 og L 6, lovforslaget om forsvarrets formål, opgaver og organisation m.v. og lovforslaget om personel m.v.

Venstre kan ikke støtte det ændringsforslag, Fremskridtspartiet har stillet til lovforslag nr. L 6.

Vi påskønner den støtte, der er til tanken om, at værnepligtige kan anvendes til internationale opgaver. Sådan opfatter jeg hensigten med forslaget. Men jeg tror, forslaget i denne sammenhæng er overflødig og bedst egnet til at skabe forvirring blandt de værnepligtige, hvor der i forvejen er nogen usikkerhed og diskussion, oftest under urealistiske forudsætninger.

Dertil mener jeg det også har bidraget, at forsvarsministeren har tilkendegivet, at det ikke er hans hensigt at anvende værnepligtige på søværnets skibe, når de er ude i FN-tjeneste.

Jeg vil gerne understrege, at for Venstre betyder dette, at vi er imod, at dette skulle være indledningen til en gradvis afvikling af værnepligten i søværnet.

Jeg beder ministeren bekræfte, at det ikke er hans hensigt med den erklæring, som er udsendt.

Det er ikke så længe siden, at vi havde et af søværnets gode skibe i Adriaterhavet som led i

embargoen imod Serbien m.v. Ved den lejlighed var der helt naturligt værnepligtige om bord som en del af besætningen.

Helt rimeligt gav vi også disse værnepligtige et særligt FN-tillæg på linje med den øvrige besætning. Og der er et spring fra den anerkendelse af de værnepligtiges indsats og mulighed for at være med, som vi dengang var enige om, og til i dag, hvor man tilkendegiver, at værnepligtige ikke i fremtiden vil indgå i sådanne operationer, som søværnet deltager i.

Venstre støtter ændringsforslag nr. 2 og nr. 3, som forsvarsministeren har stillet, og som vi finder rimelige.

Pelle Voigt (SF):

SF har i betænkningen til både lovforslag nr. L 5 og L 6 meddelt, at vi ville redegøre for vores stilling ved andenbehandlingen. Det skal jeg hermed gøre.

Vi agter at stemme imod begge forslag.

SF er ikke med i det nuværende forsvarsforlig, og det er ikke noget tilfælde. Vi er dybt skeptiske over for den måde, forsvarret forvaltes og ledes på. Vi mener, der kunne ske betydelige besparelser i forsvarret.

Vi mener, at en række af kommandoforholdene, anvendelsen af personel osv. er forkerte.

Vi mener, at en række af disse fejl gentages i de to lovforslag, vi har liggende her.

I lovforslag nr. L 5 sker der en meget stærk juridisk, lovmæssig, kobling til det integrerede NATO-forsvar, og der udskrives en blankocheck til NATO's til enhver tid herskende strategi.

Det er vores opfattelse, at NATO's nuværende strategi er et helt forbigående fænomen. NATO er i øjeblikket meget søgende med hensyn til, hvad alliancens fremtidige opgaver skal være, og derfor forekommer det ekstra mærkeligt, at man i denne situation så stærkt, som det gøres, igennem en lov i det danske Folketing understreger, at NATO støtter denne strategi, som er under bestandig forandring, og som det faktisk på nuværende tidspunkt er meget svært helt klart at se for sig hvad går ud på.

Vi mener også, at de bemyndigelser, der ligger i lovforslag nr. L 5, er meget vidtgående. Vi synes nok, at overdragelse af kommandobeføjelser, sådan som det skildres, og sådan som det også tidligere har været gældende helt uden om Folketinget og Folketingets muligheder for at intervenere, er stærkt betænkelige.

[Pelle Voigt]

Vi synes også, at de bemyndigelser, der ligger for forsvarsministeren i § 7, hvor det siges, at forsvarsministeren uden retskendelse under ekstraordinære forhold kan foretage indgreb over for telefonsamtaler, post- og telegramforsendelser og anden kommunikation, er en meget bred og lidt ubehagelig formulering.

Men det hjælper da på det, at forsvarsministeren med henvisning til behandling af dette spørgsmål tidligere har gjort klart, at disse ekstraordinære forhold skal forstås meget snævert som en klar, overhængende militær trussel mod dansk område. Men særlig klart udtrykt i lovtæksten er dette her bestemt ikke.

Vi mener, at når vi skal vedtage et lovforslag om forsvarrets formål, ville det også have været rigtigt og rimeligt under de forhold, vi har i verden nu, at de civile opgaver, som forsvaret skal løse, og som må formodes at blive mere omfattende i fremtiden, var nævnt på en fornuftig måde og ikke kun de snævre rent militære opgaver.

Vi så gerne, at man i loven specifikt nævnte spørgsmålet om forsvarrets indsats i katastrofesituationer, redningsopgaver og en række miljøopgaver, som forsvaret har mandskab og udstyr til at løse, men som man i alt for ringe grad i den nuværende situation anvender forsvaret til.

Med hensyn til lovforslag nr. L 6 skal jeg vende tilbage og henvise en smule til de bemærkninger, jeg gjorde til beslutningsforslag nr. B 1.

Vi er modstandere af, at man i Danmark fortsat udskriver folk til værnepligtstjeneste til internationale opgaver. Vi er glade for, at dette er taget ud af billedet med hensyn til den internationale brigade, og vi er meget tilfredse med, at SF's mangeårige kritik af anvendelsen af de værnepligtige i søværnet til den slags opgaver nu har vundet genklang, og at man vil gøre alt, hvad man kan for at undgå gentagelser.

Men jeg må sige, at vi stadig væk principielt adskiller os fra en række af de øvrige partier med hensyn til vores opfattelse af anvendelsen af værnepligtige.

Når f.eks. den konservative ordfører, hr. Helge Adam Møller, siger, at værnepligtige aldrig vil blive anvendt til opgaver, de ikke er uddannet til, så rejser det det problem, at værnepligtige i dag overhovedet ikke færdiguddannes. Med den nedskæring på en måned af

værnepligtstiden, som forsvarsforligspartierne har gennemført, sendes man i dag hjem fra værnepligtstjenesten uden at kunne indtræde på en plads i mobiliseringsstyrken. Det vil sige, at vi overhovedet ikke i det nye uddannelsessystem har færdiguddannede værnepligtige. Det bliver man nemlig først, når man bliver genindkaldt og modtager yderligere omkring seks ugers træning på et eller andet tidspunkt, hvis det skulle ske.

Efter vores opfattelse er det misbrug af værnepligtsbegrebet at indkalde folk til forskellige former for gavntjeneste. Grundlovens § 81 om enhver våbenfør mands pligt til at forsvare Danmark må ikke fortsat kunne misbruges til at indkalde folk til at arbejde på deres faglige felt til en reduceret løn, og det er jo det, der sker.

Vi finder, at det er en logisk følge af grundlovens § 81, at man gennem værnepligten kan indkalde folk til uddannelse i en mobiliseringsstyrke, men vi finder det dybt urimeligt, at denne almindelige værnepligt, som burde ramme ligeligt, fungerer sådan, at f.eks. bilmeknikere og læger og andre specialuddannede, som Forsvarsministeriet ikke ønsker at give en ordentlig løn, skal være mere værnepligtige end andre.

I den tid, hvor man endnu i det danske forsvaret vil betjene sig af værnepligten – og jeg håber, at værnepligten vil blive aftrappet for endelig at blive afskaffet – bør man sikre, at værnepligten rammer ligeligt, at det eneste formål med at indkalde værnepligtige er at give dem en uddannelse, så de kan træde ind i mobiliseringsstyrken, og ikke et fordækt forsøg på at anskaffe sig forskellige faglige specialister til at løse konkrete opgaver, som man ikke på ordentlig vis ønsker at betale sig fra.

Det har dybest set ikke noget med værnepligt at gøre, og jeg skal i den forbindelse også markere, at SF er helt uenig i den dom fra Vestre Landsret, som anføres i bemærkningerne til lovforslag nr. L 6, og at det er vores håb, at vi både kan få diskuteret denne sag ordentligt igennem i Folketinget, og at en værnepligtig snarest vil rejse spørgsmålet igen om lovmedholdeligheden af denne anvendelse af værnepligtsbegrebet. Vi mener, at denne dybt besynderlige dom fra 1976 udgør ikke alene et tyndt, men et direkte fejlagtigt grundlag for den fremtidige tilrettelæggelse og sammensætning af værnepligtsstyrken.

[Pelle Voigt]

Lad mig endelig sige, at med den holdning, SF har til disse spørgsmål, havde vi bestemt også hellere set, at den internationale styrke var en fast defineret styrke og ikke indgik i det rotationssystem, som hele forsvaret deltager i. Det er vores opfattelse, at når man har organiseret det på den måde, skyldes det en logisk frygt i dele af forsvaret for, om jeg så må sige, at blive koblet af udviklingen og blive sparet bort, fordi der ikke længere er brug for de funktioner, disse folk opretholder. Men hvis man kan opretholde i det mindste en formel tilknytning til den internationale styrke, kan man fortsat argumentere for opretholdelsen af en række regimente, kaserner og andre overflødige indretninger og altså forhindre besparelser på forsvaret, besparelser, som også er nødvendige, hvis den internationale brigade skal kunne fungere efter hensigten og udrustes ordentligt, for jeg kan ikke forestille mig, at det er forsvarsforligspartiernes agt at udvide forsvarsbudgettet voldsomt for at finansiere dette her.

Det bedste ville altså have været at få en fast styrke, som man kunne operere med, som var veltrænet, og som fungerede i disse sammenhænge, og at skære de overflødige elementer i forsvaret bort, når man skulle fordele ressourcerne imellem den nødvendige suverænitetsovervågning, redningstjeneste osv. på den ene side og de nødvendige internationale opgaver på den anden side.

Så langt er forsvarsforligspartierne endnu ikke kommet, men der er da bevægelse på en række punkter. Vi håber, den bevægelse fortsætter, og at vi kan få en meningsfyldt diskussion og senere nogle vedtagelser om et forsvar, der er skruet sammen på en ganske anden måde, der medfører betydelig mindre udgifter og til gengæld mere effektivt kan løse de opgaver, som der faktisk er enighed i Danmark om bør løses, og som i øjeblikket ikke løses særlig effektivt. Det har vi mulighed for, hvis vi får gjort noget ved det meget store spild, der er i den øjeblikkelige militære produktion, ikke mindst inden for værnepligtsområdet.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Hr. Pelle Voigt sagde, at dansk forsvar ikke har værnepligtige, som er færdiguddannede til at deltage i f.eks. FN-operationer. Det ved jeg ikke er rigtigt!

Jeg synes, hr. Pelle Voigt skulle snakke med nogle af den halve snes værnepligtige orlogsgaster, som indtil for halvanden måned siden deltog i blokaden af Serbien på en dansk korvet i Adriaterhavet. De var værnepligtige, de var ikke færdige med deres værnepligtstjeneste, og de var ifølge eget udsagn alle sammen fuldt kapable til at løse opgaven side om side med de professionelle om bord på det skib, hvor de havde fået deres træning.

Ikke alene mente de selv, at de var uddannet til det – det kunne jo være en overvurdering af deres egne evner – men skibets chef mente det også, og aktuelt gennemførte de det altså, så skibet løste sine opgaver. Hr. Pelle Voigts udsagn passer ikke; der er faktisk funktioner, hvor værnepligtige i søværnet og i flyvevåbnet, som har en sådan uddannelse, godt kan anvendes, hvis de selv ønsker det, og det er den mulighed, vi ønsker bevaret under forudsætning af, at de har den fornødne uddannelse.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Jeg skal medgive hr. Helge Adam Møller, at hvis man har en person, der er uddannet inden for hotel- og restaurationsbranchen som kok, tjener eller noget andet, kan man naturligvis godt indkalde en sådan person som værnepligtig og sætte vedkommende til at servere på et skib i officersmessen eller bage brød og sige, at han er fuldt uddannet til at varetage denne opgave; det har imidlertid ikke noget som helst med det, jeg taler om, at gøre.

SF's synspunkt er, at værnepligt er noget, der udelukkende gennemføres, for at folk kan få en plads i mobiliseringsstyrken, og det, jeg har påpeget med mit indlæg, er, at værnepligtige, der befinder sig på et sådant stadi i deres uddannelse, at de ikke kan placeres i nogen del af mobiliseringsstyrken, altså ikke er uddannet; det er der faktisk heller ikke nogen der bliver lige for tiden, for de kan anstændigvis ikke sendes i praktik i internationale opgaver.

Qvist Jørgensen (S):

Jeg havde egentlig regnet med, at vi efter det meget intense udvalgsarbejde og de mange bilag, der er til betænkningensbidragene på de to forslag, kunne have klaret det på kortere tid uden de store indlæg. Men jeg vil gerne på dette tidspunkt i rækkefølgen for fuldstændighe-

[Qvist Jørgensen]

dens skyld sige, at vi naturligvis stemmer imod de af Z stillede ændringsforslag.

Jeg synes, det er lidt beklageligt, at vi nu skal have debatten om bemanningen med værnepligtige på skibene, for vi har fået en helt klar orientering om, hvorledes forsvarsministeren vil forholde sig til det specielle forhold. Jeg havde egentlig håbet, at vi kunne have undgået denne antydning fra Venstres og De Konservatives side af uenighed om dette punkt.

Jeg synes også, jeg er nødt til at sige til Socialistisk Folkeparti, at de ting, som hr. Pelle Voigt nu efterlyser, er der klart blevet redegjort for i udvalget, og hertil kommer en meget tydelig præcisering i den mængde bilag, der bliver optrykt, herunder også forsvarsministerens talepapir fra det sidste samråd, vi havde om nr. L 6, således at der egentlig ikke burde restere yderligere spørgsmål for hr. Pelle Voigt i denne sag. Alt er belyst, og vi skulle være klar!

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Jeg vil bare sige til hr. Qvist Jørgensen, at jeg ikke har stillet spørgsmål, men har forholdt mig til de svar, vi har fået, hvoraf det fremgår, at man stadig forbeholder sig retten til at indkalde og anvende værnepligtige – og jeg vil sige misbruge værnepligten – med forskellige uddannelser og sende dem ud i fredsbevarende operationer, sådan som tilfældet f.eks. var med den læge, man tvang til Cypern i 1976 ved hjælp af værnepligten, fordi man ikke ønskede at betale, hvad det koster at sende en læge af sted i sådan en mission.

Det mener vi er forkert og et misbrug, og det misbrug fortsætter i de svar, vi har fået, og det synes jeg er rimeligt at gøre opmærksom på, ligesom det også er rimeligt, at man kan være modstander af det.

Annette Just (FP):

Mange har i dag stået heroppe på talerstolen og sagt, at der er fred i verden, og at der ingen krigstrussel er mod Danmark sådan lige her og nu.

Det med krigstruslen mod Danmark vil jeg sådan set nok give dem ret i, men ikke i, at der er særlig fredeligt ude i verden. Rent faktisk synes jeg, at der er uro og spændinger, som viser, at verden venter på, at noget må ske.

Lad os håbe, at freden kommer, men man kan jo godt tvivle, når ser ud over det tidligere Sovjetunionen og ser, hvilken uro der er dér, og de små borgerkrige, som rent faktisk lurer overalt.

Når jeg starter på denne måde, er det, fordi jeg vil bede om, at lovforslag nr. L 5 kommer tilbage til udvalget, efter at man nu har nedstemt Fremskridtspartiets ændringsforslag til beslutningsforslag nr. B 1 om at få ordet fredsskabende fjernet fra beslutningsforslaget. Derefter er det nødvendigt, at jeg får mulighed for at stille ændringsforslag til nr. L 5 for om ikke andet så i hvert fald at få fjernet »fredsskabende uden for NATO-området« fra nr. L 5.

Fremskridtspartiet tilslutter sig forsvarsministerens ændringsforslag til lovforslag nr. L 6, men vi havde håbet, at forsvarsministeren havde fattet, hvad det var, vi skrev i vores ændringsforslag. For sagen er jo, at man efter den lovgivning, der foreligger på nuværende tidspunkt her ved anden behandling, enten kan træffe den beslutning, at man gerne vil spørge de værnepligtige, om de vil gå ind i den internationale brigade, eller man kan sige, at vi lige så godt kan spørge dem alle sammen, når de bliver indkaldt første gang.

Fremskridtspartiet mener, at begge dele er lige forkert. Vi ville gerne have været med til en international brigade, for vi synes faktisk, at der er noget fornuftigt i det, når vi ser uroen i verden, men vi synes, det er ufornuftigt, for ikke at sige utrolig uklogt, at spørge de unge mennesker, om de vil stille deres viden til rådighed for en international brigade, inden de rent faktisk har fået den viden. Man er nødt til at vente, til de ved, hvad de taler om, og derfor har vi foreslået 6 måneder. Efter 6 måneders værnepligt er det rimeligt at spørge: Ønsker I at være med til at stille jeres viden til rådighed for en eventuel international brigade? Hvis de siger ja til det, kan det jo være, at vi bliver nødt til på et tidspunkt at sende de NATO-tropper, som forsvarsministeren er så begejstret for, out of area, altså uden for området, fordi der er blevet endnu mere uroligt. Skal vi så have en ny diskussion? Jeg synes, det var rart, om vi vidste, at alle havde fået mulighed for at sige ja eller nej på det tidspunkt, og jeg er ikke et sekund bekymret for, at vi får for få til den slags, for jeg tror faktisk, at alle, der har været igennem 6 måneders værnepligt, med begejstring

[Annette Just]

vil stille deres viden til rådighed i en given situation.

Derfor vil Fremskridtspartiet – om jeg så må sige – insistere på sit ændringsforslag, og hvis vi ikke får lov til at få de to små ændringer igennem, vil vi gå imod disse lovforslag. Det kan forsvarsministeren dog ikke tage til indtægt for, at Fremskridtspartiet er modstander af hverken en international brigade eller af et troværdigt forsvar for Danmark i NATO-sammenhæng. Jeg tror, at Fremskridtspartiet efterhånden er det parti i Folketinget, der er størst tilhænger af NATO og et troværdigt forsvar.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Jeg skal også redegøre for SF's stilling til Fremskridtspartiets ændringsforslag, og til det agter vi at undlade at stemme, fordi vi ikke synes, at der på det foreliggende grundlag er grund til en sådan præcisering i loven. Men når fru Annette Just nu gør et så stort nummer ud af det, vil jeg egentlig gerne spørge Fremskridtspartiets ordfører, hvordan man er havnet på netop de 6 måneder, man vil have ind i loven. Hvorfor har man f.eks. ikke taget en bestemt andel af den udståede værnepligtstid? Mener fru Annette Just, at der skal gælde den samme 6-måneders-frist, uanset hvor lang en samlet værnepligtstid – den er jo af vidt forskellig længde – man forestiller sig?

Jeg vil gerne høre fru Annette Just, om det ikke ud fra Fremskridtspartiets synspunkt ville være mere rimeligt, hvis man sagde, at når to tredjedele, halvdelen eller noget tilsvarende er udstået, spørger man folk. Det kunne jeg se en vis fornuft i, men at man spørger folk med vidt forskellig uddannelsesetid på et helligt tidspunkt, nemlig efter 6 måneder, hvordan de stiller sig, har jeg lidt svært ved at forstå. Hvorfor tager man ikke hensyn til, at tjenestetiden faktisk er forskellig for de forskellige opgaver og i de forskellige værn?

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Som hr. Pelle Voigt måske erindrer, var jeg, da jeg stillede forslaget i udvalget, villig til at forhandle, om det skulle være 6 måneder, 4 måneder, eller hvad det skulle være, men der var ligesom ikke rigtig den store tilslutning til forhandlingen.

Når jeg har holdt fast ved de 6 måneder, er det egentlig talt også ud fra den betragtning, at de unge, der kan komme på tale her, mener jeg mindst skal have gennemført en 6-måneders-uddannelse for at kunne påtage sig det store ansvar, det er at blive sendt til udlandet, men hvis vi kan få flertal for 4 måneder i stedet for, så for min skyld ingen alarm. Jeg synes bare, at det ville være mest realistisk, at det var dem med mindst 6 måneders værnepligt, der skulle til den internationale brigade; det er altså ikke børnehavelærerinder, vi taler om.

Jørgen Estrup (RV):

Det kommer næppe som nogen stor overraskelse, at Det Radikale Venstre kan støtte begge lovforslag.

Jeg skal derfor nøjes med en enkelt kommentar til personelloven, altså nr. L 6, og den diskussion, der allerede har udfoldet sig om, hvilken kompetence man bør kunne udøve over for værnepligtige.

Det er klart, at der med lovforslaget bestemt ikke sker nogen udvidelse af den eksisterende kompetence til at udkommandere. Der er vel nærmest tale om en mindre begrænsning, i og med at man nu vil tilrettelægge det sådan, at en udkommandering ikke bliver aktuel. Dermed kan man også sige, at fra radikal side lever vi altså som hidtil med tingenes tilstand.

Der skal ikke være nogen tvivl om, at for os ville det naturlige være, at man ikke havde denne udkommanderingsmulighed, og vi synes ærlig talt, at når man nu oven i købet slår fast, at man ikke vil benytte den, har man understreget ret kraftigt, at der er noget selvmodsigende i, at den mulighed overhovedet foreligger. Vi foretrak meget, at man sagde, at så længe folk er under uddannelse, udkommanderer man dem ikke til internationale opgaver. Det kan der ikke skabes enighed om, og derfor lever vi med det, men der skal ikke være nogen tvivl om, hvad vores principielle holdning er.

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Allerede under behandlingen af beslutningsforslaget nævnte jeg det konstruktive udvalgsarbejde. Denne positive opfattelse gør sig naturligvis også gældende i forbindelse med arbejdet med de to lovforslag, der nu er på bordet; også dette samarbejde vil jeg gerne benytte lejligheden til at takke for.

[Forsvarsministeren]

De foreslåede ændringer til personelloven eller, som det korrekt hedder forslag til lov om ændring af lov om forsvarrets personel, lov om hjemmevernet, lov om statens uddannelsesstøtte og lov om værnepligtsorlov m.v., har affødt en række spørgsmål under udvalgsarbejdet, ligesom forslaget har givet anledning til debat i pressen.

Jeg vil gerne gentage, at lovens formål er at sikre, at det personel, der ansættes i eller indkaldes til forsvaret, fortsat kan medvirke til opfyldelse af forsvarrets formål og til løsning af forsvarets opgaver, sådan som de er fastsat af regering og Folketing.

Især har den nye affattelse af personellovens § 11, stk. 1, der handler om personellens pligt til at forrette tjeneste uden for landets grænser, givet anledning til opmærksomhed og debat i pressen. Det giver mig lejlighed til at understrege, at netop denne del af lovforslaget alene er en tydeliggørelse og præcisering af en forpligtelse, der har været lovfæstet siden 1969.

Om udøvelsen af forsvarsministerens myndighed i medfør af § 11, stk. 1, er det i bemærkningerne til lovforslaget præciseret, at allerede ansat personel vil få lejlighed til én gang for alle at melde fra til tjeneste uden for landets grænser til fredsskabende operationer på mandat af FN eller CSCE. Enhver værnepligtig indkaldt til første samlede tjeneste vil også få mulighed for at melde fra til den type opgaver.

Jeg har derudover over for udvalget tilkendegivet, at tjeneste ved og udsendelse af styrker til fredsbevarende opgaver vil blive søgt tilrettelagt således, at værnepligtige ikke anvendes under indkaldelse til første samlede tjeneste; det gælder også værnepligtige i søværnets skibe.

Hr. Enggaard havde et spørgsmål vedrørende dette punkt, og jeg vil gerne svare, at med dette lovforslag er der ikke lagt op til nogen generel ændring af anvendelsen af værnepligtige i søværnet, men alene en ændring på dette punkt. En sådan generel ændring ville i øvrigt under alle omstændigheder skulle drøftes mellem forsvarsforligspartierne.

Lad mig i øvrigt sige til hr. Pelle Voigt, at jeg er dybt uenig i de generelle betragtninger, han her fremførte vedrørende værnepligten; vi mener, at det er vigtigt at opretholde værnepligten.

Jeg vil også godt sige til hr. Pelle Voigt, at jeg ikke vil udelukke i hensigtsmæssigt omfang også at lade værnepligtige gøre gavn under af-tjeningen af deres værnepligt, eventuelt også ved at udnytte den civile uddannelse, som de måtte have, inden de bliver indkaldt.

Hr. Pelle Voigt havde også et spørgsmål vedrørende den mulighed, der er i lovforslagets § 7 om indgreb i kommunikation. Jeg har haft lejlighed til over for udvalget at præcisere, hvad der ligger i dette, og skal blot understrege, at der er tale om en fuldstændig uændret overførsel fra tidligere lovgivning.

Vedrørende fru Annette Justs ændringsforslag skal jeg blot sige, at jeg finder, at det er overordentlig uhensigtsmæssigt, og understrege det, jeg har sagt, nemlig at vi netop vil forsøge at tilrettelægge tjenesten således, at vi undgår at udsende værnepligtige.

Må jeg afslutningsvis takke for den positive modtagelse af forslagene, og jeg ser frem til den endelige vedtagelse ved tredjebehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om forsvarrets formål, opgaver og organisation m.v. (Lovforslag nr. L 5).

§§ 1-9

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om forsvarrets personel, lov om hjemmevernet, lov om statens uddannelsesstøtte og lov om værnepligtsorlov m.v. (Udsendelse af personel til FN-tjeneste m.v., herunder orlov for lønmodtagere og uddannelsessøgende m.v.). (Lovforslag nr. L 6).

[Formanden]

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 6 stemte for, 95 imod; 9 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2, § 1, således ændret, §§ 2-4, ændringsforslag nr. 3, § 5, således ændret, og § 6
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Anden behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om ændring af lov om styrelsen af statsbanerne.

Af trafikministeren (Helge Mortensen).
(Fremsat 27/10 93. Første behandling 11/11 93. Betænkning 18/11 93).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Anden behandling af lovforslag nr. L 3:

Forslag til lov om ændring af lov om ændring af skibsregistreringsloven m.fl. love.

Af industriministeren (Trøjborg).
(Fremsat 6/10 93. Første behandling 13/10 93. Betænkning 18/11 93).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Anden behandling af lovforslag nr. L 4:

Forslag til lov om ændring af lov om skibes besætning.

Af industriministeren (Trøjborg).
(Fremsat 6/10 93. Første behandling 13/10 93. Betænkning 18/11 93).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-3